

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΟ

Η ΠΕΘΑΜΕΝΗ

Ο Λουδοβίκος Άμπρϋ φεύγοντας σαν τρελλός απ' το Παρίσι, γύρισε όπως ένα πληγωμένο πουλί που τρέχει στη γνώριμη φωλιά του στη βίλλα του της Ουκέρ, μέσ' στα βάθη της πεδιάδας της Γασκώνης. Τότε ο απέραντος πόνος του πήρε άλλη μορφή κι' έγινε μια βραβεία κατάνυξις που την άναβε ή ήδονή των αναμνήσεων. Στο σπίτι αυτό, όπου πέρασε τα παιδικά του χρόνια, είχε φέρει πέτσι την μικρή του γυναικούλα. Μά τώρα ξαναγύριζε μόνος του, γιατί εκείνη ήταν πειά πεθαμένη. Μά η πεθαμένη αυτή είχε αφήσει πολλά δικά της άχνάρια σ' εκείνο το σπίτι. Η όμπρέλλα και το μεγάλο ψάθινο καπέλο της τον περίμεναν στο διάδρομο, μέσ' στο ντουλάπι περιμεναν τα ρούχα της, μοσχοβολημένα ακόμη με το άρωμά της. Ένα βιβλίο ήταν επάνω στο τραπέζι ανοιγμένο στη σελίδα όπου εκείνη είχε σταματήσει το διάβασμά της. Απάνω στο πεζούλι ενός παραθύρου βρισκόταν, ξερό πειά, ένα μπουκέτο, που το είχε βάλει εκεί ή ίδια. Δεν άνοιγαν το παράθυρο από φόβο μήν πέσει το μπουκέτο και σκορπιστή σ'ε στάχτη.

Ο Λουδοβίκος είδε μ' έκπληξις του ότι όλες αυτές ή ζωντανές εικόνες μιας ζωής που σβύστηκε για πάντα, δέν του πλήγωνα καθόλου την καρδιά, όπως του την πλήγωνα κάποιες άλλες στην καμαρούλα του Παρισίου, όπου ξεψύχησε ή Λουιζέττα. Νόμιζε μάλιστα κανείς ότι το καθετί ποδχε άπομείνει από την Λουιζέττα στο σπίτι της Ουκέρ, δέν ήταν, δέν φαινόταν σαν νεκρό, αλλά σαν κοιμισμένο. Το περιβάλλον εκεί έδινε την έντύπωση πώς ή Λουιζέττα ζούσε ακόμη και πώς μια μέρα εκείνη θα ξαναγύριζε κι, όλα θα ξαναζούσαν.

Θά ξαναγύριζε... Ο Λουδοβίκος θά έδινε όλόκληρη τη ζωή του για να ξαναδη την γυναίκα του έστω και στον ύπνο του ή με την φαντασία του, ή ακόμη σ'ε μια στιγμή τρέλλας.

«Δέν υπάρχει λοιπόν, έλεγε μέσα του, κανένας τρόπος να την κάνω να μου παρουσιαστή; Η έπιστήμη ή σύγχρονη που ξέρει να διαλύη το όπιο και να κλείνη τον ύπνο μέσα σ'ε μια σκόνη, δέν έμαθε να μάς ανακαλή τις εικόνες των αγαπημένων μας νεκρών;»

Ρώτησε σχετικώς ένα γείτονά του, ό οποίος τον επισκέπτονταν συχνά στο έρημητήριό του. Ήταν ένας ηλικιωμένος γιατρός, που δέν έξασκουσε πειά το επάγγελμά του κι' ό οποίος καθότανε σ'ε ένα μικρό σπιτάκι των περιχώρων. Ο γιατρός Σοζούρ ήταν κι' αυτός χήρος πρό χρόνων και ζούσε με την κόρη του την Μάρθα, ένα ώμορφο, συνεσταλμένο και περήφανο κορίτσι, που παρ' όλα της τά εικοσιεφτά χρόνια δέν έβαζε στο νου της να παντρευτή.

— Φίλε μου, του απάντησε ό γιατρός, μήν άπατάσθε με την έλπίδα ενός όνειρου. Κι' εγώ δοκίμασα την γλυκειά κι' ανακουφιστική αυτή έλπίδα όταν έχασα την αγαπημένη μου γυναίκα. Μά ποτέ δέν την ξανάειδα την αγαπημένη μου πεθαμένη. Ποτέ, άκούτε; Κι' άν έχετε, όπως βλέπω, τό μυαλό σας έν τάξει, δέν θα την δήτε ποτέ πειά την γυναίκα σας. Πιστέψτε με, αυτό θα σας ώφελήση. Ας αφήσουμε τους πεθαμένους με τους πεθαμένους. Ας μήν πηγαίνουμε ενάντια στη φύσι. Σιγά-σιγά ή αναμνήσεις χά-

νονται κι' ό καιρός σβύνει τις εικόνες. Έγώ έζησα για την κόρη μου. Σεις δέν είστε ακόμα τριάντα χρόνων, θα ξαναπαντρευτήτε κ' ή ζωή σας θα μπη σ'ε ένα ήσυχο λιμάνι... — Ποτέ! τον διέκοψε ζωηρά ό Λουδοβίκος.

Τά μάτια του έτυχε ν' άντικρύσουν μια μέρα τις μεγάλες μαύρες κόρες των ματιών της Μάρθας, της κόρης του γιατρού και σκέφτηκε: «Αυτό τό κορίτσι είνε φρόνιμο, κάτι μου λέει πώς ενδιαφέρεται για μένα, πώς την ενδιαφέρει ή λύπη μου. Νοιώθω όμως μια επανάσταση μέσα μου όταν βάζω με τό νου μου την σκέψη ότι μπορεί αυτή ή μια άλλη να πάρη τη θέση της Λουιζέττας μου.»

Κι' εξακολούθησε την ίδια ρεμβώδη κι' άφηρημένη ζωή, που την γέμιζε ή ανάμνησις της πεθαμένης. Και πάντα προσπαθούσε ν' αναπολή πράγματα θλιβερά και μελαγχολικά. Μά σιγά-σιγά ή άνία άρχισε ν' άπλώνη τά φτερά της και τότε άρχισε να έπιθυμή να πεθάνη.

Ένα βράδυ μπαίνοντας μέσ' στην κάμαρα του για να κοιμηθή, καθώς άνοιξε την πόρτα με την λάμπα στο χέρι, άντίκρουσε έξαφνα πολύ καθαρά στον μεγάλο κινητό καθρέφτη την εικόνα της γυναίκας του.

Ναι, για μια στιγμή ή Λουιζέττα φάνηκε εκεί μέσ' στον καθρέφτη. Ήταν όπως την είχε δη τό περασμένο φθινόπωρο, με τό έλαφρό κοστούμι της με τά κίτρινα κουμπιά...

Μια στιγμή κ' ή εικόνα χάθηκε. Αμα ζύγωσε στον καθρέφτη, άντίκρουσε μέσα τό ίδιο του τό πρόσωπο.

Αυτή ή εμφάνισις δέν τρόμαξε διάλου τον Λουδοβίκο. Απεναντίας τον ευχαρίστησε έξαιρετικά.

Εκείνη τη νύχτα για πρώτη φορά κοιμήθηκε ειρηνικά.

Την άλλη μέρα την πέρασε με την άκαταγώνιστη έπιθυμία να βραδιάση. Θά ξανάθλεπε την Λουιζέττα; Κάτι του έλεγε μέσα του πώς θα την ξανάθλεπε. Ανέθηκε στο δωμάτιό του άκριβώς την ίδια ώρα της χρεσινής ήμέρας. Φρόντισε να

μπε μέσα, άκριβώς με τον ίδιο τρόπο που είχε μπε και χτές... Τό φως, που μπήκε μέσ' στην κάμαρη καθώς άνοιξε την πόρτα, έπεσε επάνω στον κινητό καθρέφτη κι' έκανε να φανή, όπως και χτές, ή εικόνα της Λουιζέττας, που χάθηκε άμέσως.

Από τότε ή ζωή του Λουδοβίκου Άμπρϋ περιωρίστηκε σ' αυτή την στιγμιαία ευτυχία, που του παραχωρούσε ή μοίρα κάθε βράδυ. Η μέρες του έγιναν άτυποφορες. Δέν έβλεπε την ώρα να βραδιάση. Έγινε ό έρωτευμένος που είχε ραντεβού με την καλή του κάθε βράδυ, μια ώριμη ώρα. Μά ή άναμνη ξέραινε την καρδιά του. Δέν μπορούσε πειά να βλέπη, σαν άλλοτε, την Λουιζέττα με τόση γαλήνη. Κι' έπιζητούσε τις διασκεδάσεις για να συντομεύη τις απέραντες μέρες.

Κι' ό καιρός περιούσε.

Ήρθε ή άνοιξις. Η μεγάλες μέρες κ' ή θερμές νύχτες πύρωναν τη νεότη. Μια ξαφνική μεταβολή γίνηκε μέσα στην ψυχή του Λουδοβίκου. Άρχισε να ζητάη με πάθος την πεθαμένη του που ως τώρα του έφθανε μονάχα τό δ-

Η Μάρθα

ραμά της. Της ζητούσε ν' αφήση τὸ ὑπερπέραν, ἀπ' ὅπου τοῦ χαμογελοῦσε καὶ νὰ τὸν ἐπισκεφθῆ — ἔστω καὶ στ' ὄνειρό του — ἀλλὰ νὰ τὸν ἀφήση νὰ τὴν ἀγγίξη, νὰ τὴν πιάσῃ μὲ τὰ χέρια του. Ἀλλοίμονο, αὐτὴ τὴν φορὰ ἡ παρακλήσεις του δὲν εἰσακούστηκαν. Ἡ Λουίζέττα ἀρνιότανε νὰ τοῦ δώσῃ — ἔστω καὶ στὸν ὕπνο του — τὸ φιλὶ πού ζητοῦσε. Μὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ τοῦ παρουσιάζεται κάθε βράδυ, τὴν ἴδια ὥρα, δίνοντας ζωὴ, μὲ τὴν εἰκόνα της, σιὸν ἀψυχο καθρέφτη.

Ὁ Λουδοβίκος ἐχλώμιαζε, ἀδυνατοῦσε, ἔλυωνε. Ὁ γείτονας του ὁ Σοζοῦρ τὸν μάλλωνε.

— Εἶσαι τρελλὸς, τοῦ ἔλεγε, ἀφήνεις καὶ σὲ σβύνει ἡ θλίψις σου. Τί ζωὴ εἶνε αὐτὴ πού περνᾷς ἐσὺ, τόσο νέος ἀκόμα; Προετοιμάζεις γιὰ τὸ μέλλον σου τὴν νευρασθένεια. Νὰ φύγῃς ἀπὸ δῶ, νὰ φύγῃς γρήγορα, νὰ ταξιδέψῃς, ν' ἀλλάξῃς τρόπο ζωῆς!

Ὁ Λουδοβίκος κουνοῦσε τὸ κεφάλι του κι' ἀπαντοῦσε: «Ὁχι, καλὰ εἶμαι ἐδῶ». Ἦξερε ὅμως πὼς ὁ γιατρός εἶχε δίκιο καὶ πὼς θὰ πέθαινε γρήγορα ἂν ἐξακολουθοῦσε τὴν ἴδια ζωὴ.

«Καὶ δὲν ὑπάρχει κανένα γιατρικὸ, σκεπτότανε, ἐπειδὴ δὲν θ' ἀγαπήσω ποτὲ ἄλλη γυναῖκα ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Λουίζέττα».

Στις ἀρχὲς τοῦ Ἀπριλίου, μιὰ μέρα πού ὁ γιατρός κ' ἡ κόρη του ἔφαγαν στὸ σπῆτι τοῦ Λουδοβίκου, τὴν ὥρα πού αὐτὸς τοὺς συνώδευε ὡς τὴν ὁξέωπορτα, ἡ Μάρθα ἀντελήφθη πὼς εἶχε ξεχάσει τὸ μαῦρο σάλι της στὸ σαλόνι. Ὁ Λουδοβίκος ἔτρεξε νὰ τὸ πάρῃ, μὰ ἐπειδὴ ἄργησε νὰ γυρίσῃ, ἡ Μάρθα πῆγε νὰ τὸν βρῆ.

Δὲν τὸ βρῖσκανε ὅμως. Ἐξαφνὰ ὁ Λουδοβίκος τὸ εἶδε πίσω ἀπὸ μιὰ καρέκλα, τὸ πῆρε καὶ τῆς τὸ ἔδωσε. Ἦσαν μόνοι τους στὴν κάμαρη. Ἐκεῖνος! Ἐκεῖνη! Μιὰ ἀνωτέρα δύναμις ἔσπρωξε καὶ τοὺς δυὸ κι' ἀγκαλιαστήκανε. Ἰὰ χεῖλη τους ἔσμιξαν χωρὶς νὰ ποῦν λέξι... Καὶ τὸ φιλὶ τους βάστηξε πολὺ. Ἰὰ εἶχαν ξεχάσει ὅλα, ὅταν ἕνας ἀπότομος κρότος — ἂν ἐκεῖνον πού κάνει τὸ κρύσταλλο ὅταν τὸ χαράζουν — τοὺς χώρισε.

— Τί εἶν' αὐτό; ρώτησε ἡ Μάρθα.

— Δὲν ξέρω.

Ἐκεῖνη τὴ στιγμή τοὺς φώναξε ὁ γιατρός:

— Ἐμπρός, παιδιά!

Κατέβηκαν στὸν διάδρομο. Ἡ Μάρθα ἦταν κόκκινη καὶ προσπαθοῦσε νὰ κρυφτῆ μὲς στὸ σάλι της. Ὁ Σοζοῦρ χαιρέτησε τὸν Λουδοβίκου καὶ φύγανε.

Ὅταν ὁ Λουδοβίκος ἔμεινε μόνος κλείδωσε τὴν πόρτα πίσω τους. Σίμωνε ἡ ὥρα τῆς μυστηριώδους ἐμφάνισως. Τὴν περίμενε μὲ ταραχὴ κι' ἀνησυχία. «Ἡ Λουίζέττα δὲν θάρθη ἀπόψε, ἔλεγε... Τὴν ἐπρόδωσα... Γιατί νὰ τὸ κάνω αὐτό;»

Ἀνέβηκε ἀργὰ-ἀργὰ καὶ μπῆκε μὲς στὴν κάμαρά του μὲ τὸν ἴδιο, τὸν καθημερινὸ τρόπο. Ἡ λάμπις τῆς λάμπας ἔπεσε ἀπάνω στὸν ἄδειο καθρέφτη... Ἦταν λοιπὸν ἀλήθεια; Ἡ Λουίζέττα δὲν εἶχε ρθῆ; Πλησίασε τὸν καθρέφτη, τὸ πρόσωπό του τοῦ φάνηκε χαραγμένο στὰ δυὸ.

Ἀπὸ πάνω ὡς κάτω μιὰ λεπτὴ γραμμὴ εἶχε χωρίσει στὰ δυὸ τὸν καθρέφτη... Εἶχε σπάσει...

ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΟ

ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ

ΕΝΑ ΑΙΝΙΓΜΑ

Σύμφωνα μὲ τὴν μαρτυρία τοῦ ἀρχαίου ἰλιουτάρχου, τὸ ἔξης αἰνίγμα κόστισε τὴ ζωὴ στὸν Ὀμηρο, ὁ ὁποῖος μάταια προσπάθησε νὰ τὸ λύσῃ: «Ὅ,τι πιάνουμε, τὸ πετοῦμε μακρὰ μὲς... Ὅ,τι δὲν μπορούμε νὰ πιάσουμε, τὸ διατηροῦμε ἀναγκαστικὰ ἀπάνω μας!... Τί εἶνε;»

Ἐμεῖς ὅμως θὰ σᾶς δώσουμε τὴν λύσι τοῦ αἰνίγματος αὐτοῦ, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, γιατί δὲν θέλουμε νὰ πάθετε ὅ,τι ἔπαθε ὁ δυστυχισμένος Ὀμηρος: Πρόκειται περὶ τῶν...ψύλλων!!

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΕΥΘΥΜΑ ΛΟΓΙΑ

Ἐνας ἑκατομμυριούχος γιὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸν κύριον Δημήτρη πού εἶχε δώδεκα παιδιά καὶ δὲν ἤξερε πὼς νὰ τὰ θρέψῃ, τοῦ ἔλεγε:

— Ἐνας ἄνθρωπος πού ἔχει δώδεκα παιδιά, εἶνε περισσότερο εὐτυχὴς ἀπὸ ἐκεῖνον πού ἔχει ἕνα ἑκατομμύριο.

— Αὐτὸ πού λέτε δὲν τὸ καταλαβαίνω.

— Βέβαια. Γιατί ὁ ἄνθρωπος πού ἔχει ἕνα ἑκατομμύριο θέλει ἀμέσως ν' ἀποχτήσῃ καὶ δεύτερο, ἐνῶ ἐκεῖνος πού ἔχει δώδεκα παιδιά βρίσκει ὅτι ἔχει ἀρκετά.

Ὁ Μάριος ἔχει τόση ἐμπιστοσύνη στὴ γυναῖκα του, ὥστε δὲν τὴν ζηλεύει καθόλου.

— Καὶ ἂν ἔπαιρνες ἕνα ἀνώνυμο γράμμα καὶ σοῦ κατήγγελλαν τὴν γυναῖκα σου; τοῦ λέει ἕνας φίλος του.

— Γράμμα ἀνώνυμο; ἀπαντᾷ ὁ Μάριος. Ἐγὼ τὰ ἀνώνυμα γράμματα οὔτε κἂν τὰ ἀποσφραγίζω.

Γιὰ νὰ κάνῃ ἔκπληξι στὴν γυναῖκα του ἕνας ἐργάτης πού ἔλειπε κάμποσο καιρὸ στὴν πόλι, ὅπου ἐργαζόταν, ἐξύρισε τὰ γένεια του ὅταν ξαναγύρισε στὸ χωριὸ του.

Χτύπησε τὴν πόρτα. Ἡ γυναῖκα του πῆγε τρέχοντας, τοῦ ἀνοιξε, ἔπεσε ἀμέσως στὴν ἀγκαλιά του καὶ ἄρχισε νὰ τὸν φιλῆ.

— Δὲν ἄλλαξα λοιπὸν καθόλου; ρώτησε ἐκεῖνος. *

— Ἐλα Χριστὲ καὶ Παναγιᾶ! φώναξε τότε ἡ γυναῖκα.

Ἐσὺ εἶσαι Γιάννη; Δὲν σὲ γνώρισα...

Στὴ βρύσι ἡ γυναῖκες μὲ τίς στάμνες περιμένοντας νὰ ἔρθῃ τὸ νερὸ μιλοῦν γιὰ γάμους.

— Καὶ σὺ, Μαργαρώ, τί ἡλικίας ἦσουν ὅταν παντρεύτηκες; ρώτησαν τὴ Μαργαρώ πού εἶχε κακοπαντρευτῆ.

— Δὲν θυμοῦμαι ἀκριβῶς, εἶπε αὐτὴ. Ἀλλὰ ξέρω πὼς παντρεύτηκα στὴν ἡλικία πού δὲν εἶχε πῆξει τὸ μυαλό μου.

Ἐνας νεόπλοτος πάει καὶ βρίσκει ἕναν διάσημο ζωγράφο καὶ τοῦ ζητᾷ νὰ τοῦ κάμῃ τὸ πορτραῖτο τοῦ πατέρα του.

— Πότε μπορεῖ νὰ ἔρθῃ νὰ ποζάρῃ; ρώτησε ὁ καλλιτέχνης.

— Πέθανε πρὸ ἔξι μηνῶν, κύριε, ἀποκρίθηκε ὁ νεόπλοτος.

— Πὼς θέλετε τότε νὰ κάμω τὸ πορτραῖτο του;

— Ὅριστε: Ἦταν ψηλὸς, χοντρός, εἶχε μικρὰ σταχτιά μάτια μὲ χοντρά ἐξωγκωμένα βλέφαρα, μεγάλο ἄσπρο μουστάκι πού ἔπεφτε στὸ στόμα του. Κι' ἔπειτα ἦταν φαλακρός... Σᾶς ἔφερα καὶ τὸ κασκέττο του γιὰ νὰ πάρετε τὰ μέτρα τοῦ κεφαλιοῦ του.

— Πολὺ καλὰ, εἶπε ὁ ζωγράφος, ἀποφασισμένος νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ τοῦ ξεφύγῃ ὁ νεόπλοτος χωρὶς νὰ τοῦ πάρῃ χρήματα. Ἐλάτε σὲ μιὰ βδομάδα. Τὸ πορτραῖτο θὰ εἶνε ἔτοιμο.

Μετὰ ἑπτὰ μέρες ὁ νεόπλοτος ξαναγύρισε στὸ ἀτελιὲ καὶ ὁ ζωγράφος τοῦ ἔδειξε τὸ ἔργο του.

Ὁ νεόπλοτος ἔμεινε λίγη ὥρα κυττάζοντας τὸ ἀλλόκοτο πορτραῖτο καὶ σὲ λίγο ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

— Φτωχὲ μου πατέρα, εἶπε. Δὲν ἐφантаζόμουν ποτὲ ὅτι θ' ἄλλαζες τόσο πολὺ μέσα σ' ἔξι μῆνες!

Ὁ πελάτης τοῦ ξενοδοχείου πού ἄφησε τὰ παπούτσια του ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ δωματίου του γιὰ νὰ τὰ γυαλίσουν, λέει στὸν διευθυντῆ:

— Ἀφῆσα χθὲς τὰ παπούτσια μου στὴν πόρτα καὶ κανεὶς δὲν τὰ ἄγγιξε.

— Φυσικὰ, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ διευθυντῆς τοῦ ξενοδοχείου. Μπορεῖτε νὰ τ' ἀφήσετε κι' ἀπόψε καὶ νὰ τ' ἀφήνετε κάθε βράδυ καὶ νὰ εἰσθε βέβαιος ὅτι δὲν θὰ τ' ἄγγιξη κανεὶς. Ὅλοι ἐδῶ μέσα εἶνε τίμιοι ἄνθρωποι... Τί θαρρεῖτε;